

AKTUÁLIS NKH

Ha lejárnak a fuvarozói engedélyek

ÚJ ELJÁRÁS, VÁLTOZATLAN SZABÁLYOK

Mint minden gazdasági tevékenység, a közúti fuvarozás is hatósági engedélyekhez kötött tevékenységnek minősül, amelyet nem csekély jogszabályi környezet szabályoz. Ahhoz, hogy egy gazdálkodó szervezet a fuvarozási tevékenység végzéséhez engedélyt kapjon, bizonyos meghatározott feltételeket kell teljesítenie. Sőt akkor is, ha lejárt az engedélye, és a tevékenysége folytatásához új engedélyt kell kérnie a hatóságtól. Napjainkban épp itt jelentkeznek problémák, ezen a területen. Ezért kértük meg **Szilvási Bertalant**, a Nemzeti Közlekedési Hatóság Központi Hivatal Forgalmi Osztályának osztályvezetőjét, foglalja össze az ide vonatkozó tudnivalókat.

Európai uniós csatlakozásunk időpontjától a korábbi nemzetközi közúti áru fuvarozói engedélyeket a „közösségi engedély” váltotta fel. Ez az engedély az uniós országokban a bilaterális egyezményekben meghatározott nemzetközi közúti áru fuvarozási engedélyek szerepét is betölti. Ilyen engedélyt csak az kaphatott, akinek már volt nemzetközi fuvarozói engedélye, vagy teljesítve a szakmába lépés jogszabályi feltételeit a közúti áru fuvarozáshoz az engedélyt megszerezte. Ez tehát egy két-szintes közigazgatási eljárást jelentett az újonnan piacra lépő vállalkozások számára. A közösségi engedélyt minden vállalkozás a közúti áru fuvarozói engedélyének érvényességéig, de legfeljebb öt év időtartamra kapta meg. Ily módon a fuvarpiacon lévő vállalkozások számíthattak arra, hogy úgy a közúti áru fuvarozói engedélyük, mint a közösségi engedélyük egyszerre fog lejárni. Hogy ne keletkezzék zavar a folyamatos munkában, ajánlatos idejében elindítani az új engedélyezési eljárást, illetve elő kell készíteni mindent az új eljáráshoz.

Pont itt van a lényeg! Sokan gondolták úgy, hogy ha már van a kezükben érvényes közúti áru fuvarozói engedély és közösségi engedély, akkor szinten automatikusan jár számukra

a gond nélküli meghosszabbítás. De ez nem így van.

Nem a régi engedély meghosszabbítása történik ugyanis, hanem új hatósági eljárás alapján új engedélyt/engedélyeket kap a vállalkozás. Az új eljárás keretében a közlekedési hatóság újra meg fogja vizsgálni, vajon a vállalkozás megfelel-e a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos jogszabályoknak.

Négy évvel ezelőtt csatlakoztunk az Európai Unióhoz, ami annyit jelent, hogy akinek akkor friss tevékenységi engedély volt a kezében, az vagy ebben az évben, vagy 2009-ben számíthat az engedélyének a megújítására. Mivel akkoriban megnyíltak előttünk az uniós határok, jelentősen megnövekedett a közösségi engedélyt kérők száma is, tehát sokakat érint ez a megújítási eljárás. Ha már a közösségi engedélyt említtem, fontos tudnivaló, hogy ez az új eljárásban is 90 000 forintba kerül, az ára nem változott.

Nézzük, mit mondanak az ide vonatkozó jogszabályok, és melyek azok a követelmények, amelyeknek mind az engedélyek megújítása, mind pedig új engedélykérelem esetén a vállalkozásoknak meg kell felelniük. A 14/2001. (IV. 20.) KÖVIM rendeletet idézem:

Közúti áru fuvarozás a Nemzeti Közlekedési Hatóságnak (NKH)

a gazdálkodó szervezet székhelye szerint területileg illetékes regionális igazgatósága által kiadott közúti áru fuvarozói engedély birtokában végezhető. A közúti áru fuvarozói engedélyt a gazdálkodó szervezet kérelmére az NKH regionális igazgatósága abban az esetben adja ki, ha a gazdálkodó szervezet igazolja, hogy megfelel

- a jó hírnév,
- a szakmai alkalmasság,
- a megfelelő pénzügyi helyzet követelményeinek.

A meghatározott jó hírnév követelményét az ügyvezetőnek és a szakmai irányítónak kell teljesítenie.

Nem felel meg a jó hírnév követelményének az a személy, aki

- büntetett előéletű,
- közúti áru fuvarozóként elvesszítette az egyéni vállalkozói tevékenység gyakorlásának jogát,
- vezető vagy szakmai irányító volt olyan közúti áru fuvarozást végző gazdálkodó szervezetnél, amelynek fizetésképtelenségét a bíróság jogerősen megállapította, illetve felszámolását elrendelte,
- vezető vagy szakmai irányító volt olyan gazdálkodó szervezetnél, amelynek közúti áru fuvarozói engedélyét (ideértve a korábban kiadott belföldi és nemzetközi közúti áru fuvarozói engedélyt is) az NKH regionális igazgatósága visszavonta.

A büntetett előélet addig veendő figyelembe, amíg az érintett személy nem mentesült a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól. A többi kizáró okot 5 évig kell figyelembe venni.

A meghatározott szakmai alkalmasság feltétele abban az esetben tekinthető teljesítettnek, ha a gazdálkodó szervezet szakmai irányítója a tevékenység végzéséhez szükséges szakismeretek meglétét belföldi áru fuvarozó vállalkozói képesítéssel igazolja. Részleges vagy teljes felmentést kaphat a vizsgakötelezettség alól az a személy, aki az előírt szakismeretek elsajátítását szakirányú felsőfokú képe-

sítésről kiállított okirattal igazolja. A mentesítések és a megfelelő szakirányú felsőfokú képesítések körét a közlekedési hatóság állapítja meg.

Kiegészítő vizsga alapján belföldi áru fuvarozó vállalkozói képesítést szerezhet az a személy, aki a vizsgára való jelentkezés időpontját megelőző 10 éven belül legalább 5 évig igazoltan szakirányú szakmai vezető beosztásban dolgozott közúti áru fuvarozást végző gazdálkodó szervezetnél.

Korlátozással érvényes belföldi áru fuvarozó vállalkozói képesítést kaphat az a személy, aki kizárólag mezőgazdasági vonatott, lassú járművet és azokhoz kapcsolt pótkocsit, továbbá 3,5 tonna megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó járművet, járműszerelvényt üzemeltető gazdálkodó szervezetnél kíván szakmai irányítóként működni. A korlátozás tényét a vizsgabizonyítványban fel kell tüntetni.

Részleges felmentést kaphat a vizsgakötelezettség alól az a személy, aki az előírt szakismeretek elsajátítását a rendelet mellékletében meghatározottak szerint szakirányú felsőfokú vagy szakiskolai képesítésről kiállított okirattal igazolja. A mellékletben nem szereplő esetekben az NKH Központi Hivatala – az Országos Képzési Jegyzék alapján – határozattal dönt az igazolt képesítés elismeréséről vagy elutasításáról.

A szakmai irányító elhalálozása vagy cselekvőképességének elvesztése esetén az NKH regionális igazgatósága legfeljebb 1 éves időtartamra engedélyezheti a gazdálkodó szervezet további működését olyan vezetővel, aki a szakmai alkalmasságra előírt követelménynek nem felel meg. Az engedélyezett határidő különösen indokolt esetben legfeljebb 6 hónapig meghosszabbítható. A szakmai irányító személyének egyéb okból történő változása esetén – megfelelő indok alapján – legfeljebb 6 hónap időtartamra engedélyezhető a gazdálkodó szervezet szakmai irányító nélküli működése. Az engedélyezett határidő lejártával a gaz-

dálkodó szervezet köteles igazolni a szakmai alkalmasság feltételének meglétét.

A közúti közlekedési szolgáltatásokról és a közúti járművek üzemben tartásáról szóló 89/1988. (XII. 20.) MT rendelet egy kicsit másképp fogalmaz a közúti árufuvarozói engedély feltételeit illetően:

- személyes megbízhatóság és
- megfelelő pénzügyi teljesítő-képesség.

A személyes megbízhatóság feltételeinek nem felel meg az a személy, aki

- büntetett előéletű,
- a Gazdasági Versenyhivatal jogerős határozata vagy a szakmai érdekképviselőt megalapozott megállapítása alapján a piaci magatartásnormákat megsérti,
- a szakmai, így különösen a járművek műszaki és biztonsági követelményeire, valamint a járművezetők személyi feltételeire vonatkozó előírásokat – súlyosan vagy ismételtelen – megsérti, és ezért az eljáró hatóságok szabálysértői vagy e rendelet szerint folytatható eljárásban szankcióval sújtják, vagy
- a tevékenység végzésére való jogosultságát öt éven belül elveszítette.

Az MT rendelet és a KöViM rendelet együttes értelmezése alapján megállapítható, hogy minden szakmai vezetői munkakörben dolgozó személynek legkésőbb 2002. december 31-ig vizsgát kellett tennie, mivel a KöViM rendelet csak a vizsgakövetelmények alóli mentesítést és kiegészítő vizsgalehetőséget biztosít, „teljes” mentesség nem.

Azon közúti közlekedési szolgáltatónál, amelyknél az engedélyben bármely változás következett be, ott a KöViM rendelet előírásainak való megfelelést az engedélyzési eljárások során folyamatosan követeltük meg a vállalkozásoktól. Általánosságban megállapítható, hogy csak azok a jellemzően kis vállalkozások nem kerültek a hatóság látókörébe, amelyek kis járműdarabszámmal rendel-

Szilvási Bertalan, az NKH Központi Hivatal Forgalmi Osztályának osztályvezetője:
Sokan gondolták úgy, hogy ha már van a kezükben érvényes közúti árufuvarozói engedély és közösségi engedély, akkor szinte automatikusan jár számukra a gond nélküli meghosszabbítás. De ez nem így van. Nem a régi engedély meghosszabbítása történik ugyanis, hanem új hatósági eljárás alapján új engedélyt/ engedélyeket kap a vállalkozás

keznek, és ezen járműmennyiség is statikus, nem változik. Ezen vállalkozások számára kiállított engedélyek jelentős mennyisége 1999–2000-ben került kiadásra, az akkori szabályozásnak megfelelően nyolc év időtartamra, azaz az idei évben kerülnek, illetve a múlt évben kerültek meghosszabbításra.

Az autóbuszos személyszállító engedély kiadása előtt és annak érvényességi ideje alatt a 49/2001. KöViM rendelet alapján a szakmai alkalmasság követelményét a vállalkozás autóbuszos személyszállító tevékenységét végző szervezeti egységének, részlegének a vezetését, irányítását ténylegesen és állandó jelleggel ellátó, az engedélyben megnevezett személynek kell teljesítenie.

Autóbuszos személyszállító vállalkozásnál szakmai irányító az, aki vezetőként, gazdasági társaság személyesen közreműködő tagjaként vagy főállású alkalmazottjaként a személyszállítási tevékenység szakmai irányítását ténylegesen és állandó jelleggel ellátja. A szakmai alkalmasság feltétele abban az esetben tekinthető teljesítettnek, ha a gazdálkodó szervezet szakmai irányítója a tevékenység végzéséhez szükséges szakismeretek meglétét autóbuszos személyszállító vállalkozói képesítéssel igazolja.

Kiegészítő vizsga alapján szerzhet autóbuszos személyszállító vállalkozói képesítést az a személy, aki a vizsgára való jelentkezés időpontját megelőző 10 éven belül legalább 5 évig igazoltan szakirányú szak-

mai vezető beosztásban dolgozott autóbuszos személyszállítást végző gazdálkodó szervezetnél.

Részleges felmentést kaphat a vizsgakötelezettség alól az a személy, aki az előírt szakismeretek elsajátítását a rendelet mellékletében meghatározottak szerint szakirányú felsőfokú vagy szakiskolai képzésről kiállított okirattal igazolja.

Végezetül

Az eddigiekből kitűnik, hogy bár nem könnyű eligazodni a vonatkozó jogszabályokban, de akit érint, annak saját érdekében meg kell tennie. A tájékozódás után ajánlatos önvizsgálatot tartani, vajon megfelel-e a vállalkozás és a szakmai vezető az új feltételeknek, és csak utána, idejében legyen elindítva az engedélyekre vonatkozó eljárás.

Néhány fontosabb tudnivalót összefoglalok:

- A 2001. május 1. előtt megszerzett belföldi fuvarozó vállalkozói bizonyítványok változatlanul érvényesek.
- Ha valaki a fenti időpont előtt nemzetközi vállalkozói vizsgát tett, akkor bizonyítványa a jelenlegi EU-konform bizonyítvánnyal egyenértékű, így nem kell kiegészítő vizsgát tennie a szakmai feltételek meglétének igazolása érdekében, és ennek birtokában új formátumú bizonyítványt is igényelhet. Közúti árufuvarozói engedély csak annak a vállalkozásnak adható, illetve újítható meg, amelynek szakmai vezetője árufuvarozó vállal-

kozói bizonyítvánnyal rendelkezik.

- Külön kérelem benyújtása esetén legfeljebb 6 hónap időtartamra engedélyezhető a gazdálkodó szervezet szakmai irányító nélküli működése, mely idő alatt a szakmai feltétel teljesíthető.
- A vizsgára vonatkozó mentesség ezek alapján a vizsgák letétele alóli mentességet jelenti, nem a bizonyítványt helyettesíti, hanem az a külön kérelem alapján kiállításra kerülő vizsgabizonyítvány megszerzéséhez használható fel.
- Az KöViM rendelet alapján az engedély iránti kérelem benyújtásához, az egyéb feltételek meglétére vonatkozó igazolások mellett, a szakmai vezetőnek vizsgabizonyítvánnyal kell rendelkeznie. A korábbi, a gyakorlati idő és tapasztalat elismerésével kapott „teljes” mentesség nem érvényesek.
- Valamennyi engedély alapján közúti közlekedési szolgáltatást végző vállalkozásnak szakmai vezetővel kell rendelkeznie. A szakmai vezetőnek a vállalkozás által gyakorolt tevékenység(ek)hez igazodó – a vállalkozói szakismeretek eredményes elsajátítását tanúsító – vizsgabizonyítvánnyal kell rendelkeznie.
- Egy tevékenység gyakorlása esetén elegendő egy, a vonatkozó bizonyítvánnyal rendelkező szakmai vezető. Ugyanannál a vállalkozásnál több tevékenység gyakorlása esetén vagy egy szakmai vezetőnek szükséges valamennyi területen bizonyítvánnyal rendelkeznie, vagy az egyes tevékenységek irányítását – a szakmai területeket külön-külön lefedő bizonyítvánnyal rendelkező – több szakmai vezetővel szükséges ellátni. Ennek alapján csak az azonos címen (székhelyen) működő vállalkozások esetében biztosítható több szolgáltatástípus gyakorlása esetén a tényleges és állandó ellátás.